

Deres ref

Vår ref

Dato

21/4655-

18. november 2021

Høring - etterutdanning for spesialister i allmennmedisin (endringer i helsepersonelloven)

Helse- og omsorgsdepartementet sender med dette på høring et forslag om endringer i helsepersonelloven. Endringene skal gi tydelige hjemler til å fastsette forskrifter om etterutdanning for helsepersonell med spesialistgodkjenning. Dette er i dag bare aktuelt for leger som er spesialister i allmennmedisin.

Høringsfristen er 3. januar 2022.

Høringssvar kan avgis digitalt på våre nettsider. Høringsinstansene kan registrere seg, mellomlagre svaret og laste opp vedlegg. Høringsinstansene kan også sende høringssvar uten å registrere seg. Alle kan avgi høringsuttalelse. Uttalelser er som hovedregel offentlige etter offentlighetsloven og vil bli publisert.

1 Gjeldende rett

For spesialister i allmennmedisin er det fastsatt et etterutdanningsprogram. Godkjent etterutdanningsprogram gir rett til tilleggskost etter stønadsforskriften (forskrift 25. juni 2021 nr. 2226 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege). Forskriften gir rett til å få dekket utgifter til undersøkelse og behandling hos lege. Retten til tilleggskost gjelder for leger som "i løpet av de siste fem år har fått godkjenning som spesialist eller fått godkjent etterutdanningsprogram i allmennmedisin", jf. § 2 nr. 7. Forskriften er fastsatt med hjemmel i folketrygdloven.

Innholdet i etterutdanningsprogrammet er fastsatt av Helsedirektoratet med hjemmel i spesialistgodkjenningsforskriften § 3 (forskrift 21. desember 2000 nr. 1384). Det er

Helsedirektoratet som gir godkjenning. Ny ordning for spesialistutdanning og spesialistgodkjenning trådte i kraft i 2017 (spesialistforskriften, forskrift 8. desember 2016 nr. 1482 om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning for leger og tannleger). Spesialistforskriften har ikke regler om etterutdanning. Som en overgangsordning for allmennlegespesialiteten, har leger rett til godkjenning etter den gamle ordningen i spesialistgodkjenningsforskriften, inkludert reglene om etterutdanning, som gjelder frem til 2025, jf. spesialistforskriften § 37 tredje ledd bokstav a (forslag om forlengelse til 2027 er sendt på høring 22. oktober 2021).

Samtidig som ny ordning for spesialistutdanningen ble innført, ble det en endring i praksis der manglende etterutdanning ikke lenger førte til at legen mistet sin spesialisttittel. Manglende etterutdanning fører nå kun til tap av rett til tilleggskost.

Både den gamle spesialistgodkjenningsforskriften og den nye spesialistforskriften er hjemlet i helsepersonelloven § 51 (lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v.).

Helsedirektoratet krever gebyr for godkjenningen etter § 53 første ledd første punktum.

2 Departementets vurdering

Departementet foreslår at det fastsettes presiseringer om etterutdanning i helsepersonelloven § 51 om spesialistutdanning og spesialistgodkjenning og § 53 første ledd om gebyr. Vi viser til at etterutdanningsprogrammet har nær sammenheng med spesialistutdanningen og i alle år har vært regulert som en del av spesialistutdanningen. Dagens regler er som nevnt midlertidige, og foreslås å gjelde frem til 2027.

Departementet mener at det er behov for en tydeligere hjemmel for å regulere etterutdanningen for spesialister i allmennmedisin, og at etterutdanningen bør hjemles i helsepersonelloven. Formålet med etterutdanningen og tilleggskosten er å fremme pasientsikkerhet gjennom å sikre fastlegenes faglige kompetanse og dermed kvaliteten i tjenestene. Bestemmelsene om etterutdanning og tilleggskost for spesialister i allmennmedisin skal være et insitament til å holde seg faglig oppdatert. Mange fastleger er ikke i et stort faglig miljø til daglig slik som for eksempel leger som arbeider på sykehus. For sykehusspesialitetene ligger ansvaret for faglig oppdatering hos arbeidsgiver som også dekker kostnadene med dette, mens mange fastleger selv må bære utgiftene som påløper når de skal gjennomføre etterutdanningsaktiviteter. Tilleggskosten er blant annet ment som en kompensasjon for dette. Dette er innenfor formålet til helsepersonelloven, jf. § 1 om "bedre sikkerhet for pasienter og kvalitet i helse- og omsorgstjenesten samt tillit til helsepersonell og helse- og omsorgstjenesten".

Vi har en situasjon der hjemmelen for å regulere etterutdanningen og pålegge gebyr for godkjenningen, faller bort om noen år. Det er derfor behov for presiseringer i loven som gir klar hjemmel for departementet til å videreføre reglene om etterutdanning.

Det kan også være behov for å rydde i reglene på samme måte som en gjorde med andre sider av spesialistutdanningen og spesialistgodkjenningen da hjemmelen i helsepersonelloven § 51 ble endret i 2015 og spesialistforskriften trådte i kraft 2017. Forslaget til forskriftshjemmel vil legge til rette for å gjennomgå og samle reglene om etterutdanning. Det kan være behov for klarere regler blant annet om vilkår for å få godkjent etterutdanningsprogrammet, godkjenningsinstans, gebyr og klage.

Vi har i dag bare etterutdanning for allmennlegespesialister. Det foreligger ingen planer om tilsvarende ordning for andre spesialister. Etter departementets vurdering er det likevel mest hensiktsmessig med en generell forskriftshjemmel som i utgangspunktet omfatter alle helsepersonellgruppene. Dette gir en fleksibel regel som tar høyde for eventuelle fremtidige behov. Departementet viser til gjeldende § 51 som gir mulighet til å fastsette spesialistregler for alle helsepersonellgruppene, selv om hjemmelen bare er blitt brukt for offentlig godkjenning av spesialisering for leger, tannleger og sykepleiere.

3 Lovforslag

I helsepersonelloven foreslås følgende endringer (i kursiv):

§ 51 skal lyde:

§ 51 Spesialistutdanning

Departementet kan gi forskrifter om spesialistutdanning for autorisert *helsepersonell*, *godkjenning av spesialister og etterutdanning for spesialister*. Det kan blant annet gis bestemmelser om

- a) utdanningens innhold og lengde
- b) utdanningsinstitusjonene, inkludert godkjenning av utdanningsinstitusjoner
- c) organisering av utdanningsstillinger
- d) *godkjenning av utdanningen*
- e) at vilkårene skal gjelde for dem som allerede har spesialistgodkjenning ved forskriftens ikrafttredelse

§ 53 første ledd første punktum skal lyde:

Helsedirektoratet eller den det bemyndiger gir autorisasjon, *lisens, spesialistgodkjenning og godkjenning av etterutdanning for spesialister* mot nærmere fastsatt godtgjørelse.

Med hilsen

Elisabeth Salvesen (e.f.)
avdelingsdirektør

Elisabeth Vigerust
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer